

J A A R S T U K K E N 2 0 1 9

1 Balans en toelichting

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

A. Inleiding

De programmarekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft. Dit is een nadere uitwerking van de financiële verordening en ex artikel 212 van de gemeentewet. Met ingang van 1 januari 2004 trad het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) in werking.

De voornaamste uitgangspunten zijn:

- eenheid van programmabegroting- en rekening;
- het opnemen van een balans waaruit de financiële positie van de gemeente blijkt.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de programmarekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen als zij voor het opmaken van de programmarekening bekend zijn geworden.

Tijdens het voorbereiden van de jaarrekening 2019 is geconstateerd dat de post nog te betalen rekeningen jeugdzorg in de jaarrekening 2018 te laag is opgenomen. De oorzaak hiervan betreft een onjuiste interpretatie van de gegevens in het systeem van de jeugdzorg. Er had per saldo een € 1,9 miljoen hoger bedrag aan nog te betalen rekeningen opgevoerd moeten worden in de jaarrekening 2018. In het BBV hebben wij geen specifieke voorschriften gevonden inzake de wijze waarop de gemeente de geconstateerde fout over het voorgaand jaar dient te herstellen. De Commissie BBV heeft zich via de rubriek 'vragen en antwoorden' wel 'uitgesproken' over foutenherstel: niet fundamentele fouten worden niet in het voorgaande jaar boekjaar hersteld. Naar ons oordeel is er bij deze fout geen sprake van een fundamentele fout. De lasten 2018 ter hoogte van €1,9 miljoen zijn ten laste gebracht van boekjaar 2019 zonder aanpassing van vergelijkende cijfers 2018, maar wel met een uitgebreide toelichting op het programma 2. De opgenomen kosten 2018 zijn geboekt op basis van de vaststellingsovereenkomsten die in regioverband in 2018 zijn afgesloten met de grote zorgaanbieders.

De algemene uitkering is opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde acresmededeling, die is opgenomen in de septembercircular van het boekjaar.

Dividendopbrengsten van deelnemingen zijn als baten verantwoord in het jaar waarin het dividend ontvangen en/of het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Met betrekking tot de eigen bijdrage die het CAK int en aan de gemeenten afdraagt, geldt op basis van de Kadernota rechtmatigheid 2018 van de commissie BBV het volgende: gemeenten kunnen op basis van de overzichten van het CAK wel de aantallen personen, soort en omvang van de zorgverlening beoordelen met de eigen Wmo-administratie. Probleempunt is dat door het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten, de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdrage als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen voor het vaststellen van

de eigen bijdrage door het CAK, bepaalt de wetgever in feite dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen door het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht. De gemeente moet deze onzekerheid in de jaarstukken noemen, ook al ligt de oorzaak elders.

Binnen het beleidsveld jeugd zijn de lasten opgenomen inzake de "Segment Profiel Intensiteit Combinatie (SPIC'S)". Dit betreft de lasten van de niet-duurzame Jeugdzorg. Contractueel is afgesproken dat er sprake is van een financiering van 70% van de trajectkosten bij aanvang van de zorg en 30% bij afronding van de zorg. Gezien de lasten jeugdzorg conform het BBV toegerekend moeten worden aan het betreffende jaar waarin de kosten daadwerkelijk zijn gemaakt, is een toerekening van deze lasten naar jaar gemaakt. Op basis van ervaringscijfers is bepaald welk deel van de voorgefinancierde zorgtrajecten toegerekend moet worden aan 2019 en welk deel 2020 betreft. Van de financieringen die plaatsgevonden hebben vanaf januari tot en met december 2019 is 71% van de trajectkosten toegerekend aan boekjaar 2019 en de overige 29% aan boekjaar 2020. De opgenomen kosten 2019 zijn gebaseerd op de via het berichtenverkeer verwerkte declaraties en aangesloten op de voorlopige productieverantwoordingen. De opgenomen kosten 2018 zijn geboekt op basis van de vaststellingsovereenkomsten die in regioverband in 2018 zijn afgesloten met de grote zorgaanbieders.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Door het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Daarbij kunt u denken aan componenten zoals ziektekostenpremie voor gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming: vier jaar. Als er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties), moet wel een verplichting worden gevormd.

B. Balans

1. VASTE ACTIVA

Activa waarden we op basis van de verkrijgingsprijs- of vervaardigingsprijs.

1.1 Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa wordt gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in vijf jaar afgeschreven. Alleen kosten van onderzoek en ontwikkeling die leiden tot een materieel vast actief mogen als immaterieel vast actief worden geactiveerd.

Bijdragen aan derden

Met ingang van de rekening 2016 vallen bijdragen aan activa in eigendom van derden onder de immateriële vaste activa in plaats van de financiële vaste activa. Bijdragen aan activa van derden zijn gewaardeerd op het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen.

1.2. Materiële vaste activa

In erfpacht uitgegeven gronden

De erfpachtgronden op de balans betreffen voornamelijk grondwaarden waarvoor een canon wordt betaald. De waarde van de afgekochte eeuwigdurende erfpachtgronden zijn met ingang van 2005 op de registratiewaarde van € 1,00 per kavel gesteld.

Materiële vaste activa met economisch nut

Alle investeringen met economisch nut activeren we en schrijven we af. Een investering is van economisch nut als activum verhandelbaar is of wanneer we er opbrengsten mee kunnen genereren. Specifieke investeringsbijdragen van derden brengen we op de desbetreffende investering in mindering; in die gevallen schrijven we af op het saldo. Bijdrage van derden moeten in mindering (cf. art. 62 BBV) worden gebracht op de materiële vaste activa.

Materiële vaste activa met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven
 Het gaat hierbij om investeringen die grotendeels worden gedaan voor begraafplaatsen, riolering of het verzamelen van huishoudelijk afval waar tegenover een heffing kan plaatsvinden.

Materiële vaste activa in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

Met ingang van 2017 zijn de uitgangspunten inzake de activering van investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut vanwege de BBV wijziging aangepast. Vanaf 2017 moeten investeringen in maatschappelijk nut worden geactiveerd. Hierop mogen alleen bijdragen van derden die direct gerelateerd zijn aan het actief in mindering worden gebracht.

Niet in exploitatie genomen gronden

De NIEGG's zijn per 2016 overgeheveld naar de MVA conform nieuwe BBV voorschriften 2016. De huidige NIEGG's die per 1 januari 2016 uit de exploitatie zijn genomen worden zonder afwaardering omgezet tegen de boekwaarde per 1 januari 2016. Deze overgangsbepaling heeft een looptijd van 4 jaar. Uiterlijk 31 december 2019 moet een toets plaatsvinden op de marktwaarde van deze gronden tegen de geldende bestemming op het moment van de marktwaardetoets. Wordt hierbij een duurzame waardevermindering vastgesteld, dan moet dat per 31 december 2019 leiden tot een afwaardering van de gronden.

Nog niet afgesloten activa

In de materiële vaste activa rekenen we verstrekte maar nog niet volledig verantwoorde investeringssubsidies mee. Dit betreft diverse investeringsubsidies aan Spurd voor sportaccommodaties van € 8,5 miljoen. In de rekening nemen we hiervoor de rentelast. Afschrijvingen vinden hierover niet plaats.

Afschrijvingsmethoden- en termijnen

Alle materiële activa schrijven we lineair af in de verwachte gebruiksduur.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

Materiële vaste activa met economisch nut	Afschrijvings- termijn
A. Gronden en terreinen	
- Gronden en terreinen	geen
B. Gebouwen en inrichting:	
- Verharding/terreininrichting	40 jaar
- Gebouwen	50 jaar
- Schoolgebouwen	40 jaar
- Inrichting / renovatie sport-, spel en schoolterrein	20 jaar
- Noodgebouwen	20 jaar
- Gebouw gebonden technische installaties	20 jaar
- Functieverbeterende verbouwingen	20 jaar
- Inrichting schoolgebouwen	20 jaar
- Inrichting gymnastiekgebouwen/sporthallen	20 jaar

- Kunststof sportveld onderlaag	20 jaar
- Kunststof sportveld gemengde activering	15 jaar
- Kunststof sportveld bovenlaag	10 jaar
C. Rioleringswerken en waterinvesteringen:	
- Riolering	45 jaar
D. Inventaris, meubilair en installaties:	
- Containers anders dan glas-, papier- en rolcontainers	20 jaar
- Gebouw inrichting (w.o. stoffering / meubilair)	10 jaar
- Installaties / machines en overige materiële vaste activa	10 jaar
- Glas-, papier- en rolcontainers	15 jaar
- Speeltoestellen	15 jaar
- ICT software	6 jaar
- ICT hardware	4 jaar
E. Transportmiddelen:	
- Bijzondere voertuigen	15 jaar
- Zware voertuigen (tractors, veegauto's, vrachtwagens)	10 jaar
- Lichte voertuigen en bijbehorende apparaten	8 jaar
- Maaimachines	6 jaar

Materiele vaste activa met maatschappelijk nut	Afschrijvings- termijn
F. Wegen en straten:	
- Asfalt (wegen)	25 jaar
- Elementen (wegen)	30 jaar
- Rotondes	25 jaar
G. Bruggen en overige grote kunstwerken:	
- Stalen/beweegbare-/stenen bruggen/kunstwerken	50 jaar
- Houten bruggen	25 jaar
- Composiet bruggen	75 jaar
- Betonnen bruggen / tunnels / viaducten	75 jaar
H. Waterbeheer	
- Dijken en kades	40 jaar
- Stedelijk waterplan	45 jaar
- Oeverbeschoeiing	20 jaar
- Composiet beschoeiing	30 jaar
- Kademuren / metselwerk / beton / stalen- en kunststof damwanden	50 jaar
I. Openbare verlichting en verkeersinstallaties	
- Verkeerslichten en lantaarnpalen	25 jaar

Activa met een verkrijgingsprijs van minder dan € 25.000 activeren we niet. Een uitzondering vormen gronden en terreinen; deze activeren we altijd.

Moment van eerste jaar afschrijving

Als ingangsdatum van de afschrijving geldt het jaar volgend op het jaar ná oplevering c.q. vervaardiging. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) schrijven we in principe niet af.

Levensduurverlengende investeringen

Dit betreft uitgaven voor groot onderhoud, zoals vervanging van (delen van) daken, dakbedekking, elektrische installaties, vloeren en dergelijke. Hierbij gelden de volgende uitgangspunten:

- kosten van klein onderhoud komen in het jaar van uitvoering ten laste van de exploitatie;

- kosten van groot onderhoud komen ten laste van een hiervoor gevormde voorziening (op basis van een actueel beheerplan);
- levensduurverlengende investeringen activeren we en schrijven deze af (eventueel via de componentenbenadering).

1.3. Financiële vaste activa

Participaties

Participaties in het aandelenkapitaal zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen.

De gemeente Purmerend heeft de volgende participaties:

- Bank Nederlandse gemeenten:* 7.020 aandelen van € 2,50 ofwel € 17.550;
- Alliander N.V.:* Het aantal aandelen Alliander N.V. bedraagt 302.719. Deze zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van € 6.466;
- Stadsverwarming Purmerend B.V. is een 100% deelneming:* In de waardering in 2011 hielden we, vanuit het voorzichtigheidsbeginsel, rekening met exploitatieverliezen sinds de oprichting van de BV. Op de agio is € 4,397 miljoen afgeboekt. In 2012 hebben we dit gecorrigeerd met € 20.000, zodat de totale afboeking € 4,417 miljoen bedraagt;
- NV Huisvuilcentrale Alkmaar N-H (HVC):* In 2011 zijn 102 aandelen tegen € 45,45 per aandeel in HVC verworven. Het totale aandelenbelang bedraagt € 4.635,90. Als aandeelhouder kan de gemeente de dienstverlening van HVC gebruiken. Deze dienstverlening bestaat, naast de verwerking van reststoffen, uit advisering. De baten en lasten van de dienstverlening verantwoorden we in de afzonderlijke programma's. De deelneming zelf verantwoorden we in de algemene dekkingsmiddelen. Onderdeel van het aandeelhouderschap is de garantstelling voor leningen die zijn aangetrokken voor de afvalinzameling en verwerking. Voor deze garantstelling ontvangen we 1% risicoprovisie.

Verstreckte langlopende geldleningen

De verstreckte langlopende geldleningen zijn opgenomen tegen nominale waarde, verminderd met de ontvangen aflossingen. Onder deze balanspost per 31 december 2019 zijn voornamelijk opgenomen: de verstreckte geldleningen aan woningcorporaties en de hypotheekverstreckingen aan gemeentepersoneel.

2. Vlottende Activa

2.1. Voorraden

De overige grond- en hulpstoffen (magazijnvoorraden) zijn gewaardeerd tegen vaste verrekenprijzen die gebaseerd zijn op de gemiddelde betaalde inkoopprijs.

De verantwoording van de grondexploitatie verloopt via de exploitatie, als onderdeel van programma 7 Ruimtelijke ordening. Jaarlijks staan in de rekening van baten en lasten zowel de werkelijke lasten van het bouwrijp maken als de werkelijke verkopen. Het (positieve dan wel negatieve) saldo daarvan is de mutatie onderhanden werk (OHW).

De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die we rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen toerekenen (zoals grondaankopen, plankosten en kosten van bouw- en woonrijp maken), evenals een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten. Als rekening wordt gehouden met lagere marktwaarde, dan brengen we dit niet in mindering op de boekwaarde, maar nemen dit op in een zogenaamde verliesvoorziening (met ingang van 2014). De verliesvoorziening dekt het eventuele verschil af. We waarderen niet af, omdat het later weer opwaarderen in de voorschriften niet mag. Hiervan kan wel sprake zijn als gevolg van marktontwikkelingen en een goedkopere planuitvoering en betere uitvoering.

Winsten uit de grondexploitatie worden alleen genomen als die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden (realisatieprincipe). Voor de winstneming geldt de percentage of

completion methode; voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd wordt tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst genomen.

De verantwoording van de grondexploitatie verloopt via de exploitatie, als onderdeel van programma 7 Ruimtelijke ordening. Bij deze methode worden jaarlijks in de programmarekening van baten en lasten zowel de werkelijke lasten van het bouwrijp maken als de werkelijke verkopen getoond. Het (positieve dan wel negatieve) saldo daarvan is de mutatie onderhanden werk (OHW). Daarnaast komt de post voorraden terug in de paragraaf grondbeleid. Een voorziening voor verwachte verliezen in de grondexploitaties en gebiedsontwikkelingen wordt gepresenteerd onder de posten 'niet in exploitatie genomen bouwgronden' en 'bouwgronden in exploitatie'.

2.2. Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De vorderingen waarden we tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht.

2.3.en 2.4. Liquide middelen en overlopende activa

Deze activa nemen we op tegen nominale waarde. De liquide middelen hebben we opgenomen volgens de laatste dagafschriften van 2019. Eventuele negatieve banksaldi bij een bank is binnen Purmerend verantwoord onder de vlottende passiva.

3. VASTE PASSIVA

3.1. Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit reserves en het saldo van de rekening van baten en lasten. De waardering vindt plaats tegen nominale waarden. We onderscheiden de reserves in een algemene reserve, egaliseringsreserves en bestemmingsreserves.

De algemene reserve dient als algemeen financieel weerstandsvermogen waarbij we, volgens de notitie reserves en voorzieningen, minimaal een bedrag van € 15 miljoen aanhouden. De algemene reserve is tot stand gekomen dankzij (batige) saldi. De algemene reserve ontwikkelt zich in 2019 positief en staat ultimo 2019 op € 24,0 miljoen (na resultaat bestemming).

Er is sprake van een bestemmingsreserve zodra we, via een afzonderlijk raadsbesluit, voor een bepaald doel een reserve instellen.

3.2. Voorzieningen

Voorzieningen waarden we op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. Ze zijn getroffen voor op de balansdatum bestaande risico's, verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs in te schatten. Daarnaast zijn onderhouds-/egaliseringsvoorzieningen getroffen ter gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal boekjaren en mede gebaseerd op meerjarige onderhoudsplannen.

Kosten die we in een volgend begrotingsjaar maken maar waarvan de oorsprong wel (mede) ligt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar. De getroffen voorzieningen voorzien in de dekking van deze kosten voor zover deze niet op een andere wijze al zijn afgedekt in de meerjarenbegroting.

3.3. Vaste schulden

Vaste schulden waarden we tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

4. VLOTTENDE PASSIVA

De vlottende passiva waarden we tegen de nominale waarde. Onder de overlopende passiva hebben we de meerjarige uitkeringen opgenomen. Deze uitkeringen zijn beklemd door de voorwaarden die een geldgever stelt

(bv. rijksbijdrage, subsidie). De hoogte van de opgenomen bedragen is overeenkomstig de door de geldgevers verstrekte subsidies en/of bijdragen. Eventuele negatieve banksaldi bij een bank is binnen Purmerend verantwoord onder de vlottende passiva en niet onder de liquide middelen.

5. GEWAARBORGDE GELDLeningen EN GARANTSTELLINGEN.

Voor zover leningen door de gemeente zijn gewaarborgd, is buiten telling het totaalbedrag geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. In de toelichting op de balans staat meer informatie.

GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Eind februari 2020 is Nederland getroffen door het COVID-19 (Corona) virus. Het Corona virus heeft geen financiële gevolgen voor de jaarrekening 2019, maar wel voor naar verwachting veel beleidsterreinen van onze begroting 2020 en mogelijk voor de jaren daarna. Hoe groot de financiële impact zal zijn is op dit moment onmogelijk te bepalen. Onduidelijk is op dit moment wat de gevolgen van het Corona virus zijn op de begrote baten en lasten per programma. We monitoren onze risico's en die van onze partners voortdurend. De gemeente loopt geen risico ten aanzien van de continuïteit. We bewaken onze liquiditeitspositie goed en nemen zo nodig maatregelen om onze taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren.

Balans per 31 december 2019

bedragen x € 1.000.-	2019	2018
Activa		
1. Vaste activa		
1.1 <i>Immateriële vaste activa</i>	792	362
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	792	362
1.2 <i>Materiële vaste activa</i>	237.936	236.200
Investerings met een economisch nut	175.673	174.547
- gronden uitgegeven in erfpacht	5.406	4.572
Investerings waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	35.998	34.914
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	26.265	26.740
1.3 <i>Financiële vaste activa</i>	57.858	57.168
Kapitaalverstrekkingen aan:		
- overige verbonden partijen	38.311	38.311
Leningen aan:		
- Woningbouwcorporaties	2.225	2.295
- Stadsverwarming Purmerend	8.000	8.000
Overige langlopende leningen u/g	9.322	8.563
Totaal vaste activa	296.586	293.730
2. Vlottende activa		
2.1 <i>Vorraden:</i>	36.014	36.911
Grond- en hulpstoffen	49	212
Onderhanden werk, bouwgronden in exploitatie	35.877	36.553
Gereed product en handelsgoederen	88	146
2.2 <i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>	18.737	18.068
Vorderingen op openbare lichamen	8.618	9.910
Uitzettingen in 's Rijkschatkist met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	-	-
Overige vorderingen	10.119	8.158
2.3 <i>Liquide middelen</i>	99	146
Kassaldi	9	20
Banksaldi	90	126
2.4 <i>Overlopende activa</i>	3.395	3.694
- de van de Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	-	-

bedragen x € 1.000.-	2019	2018
-overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	3.395	3.694
Totaal vlottende activa	58.245	58.819
Totaal generaal	354.831	352.549
Recht op verliescompensatie krachtens de Wet op de vennootschapsbelasting 1969	661	1.307

bedragen x € 1.000.-	2019	2018
Passiva		
3. Vaste passiva		
3.1 <i>Eigen vermogen</i>	46.064	33.540
- Algemene reserve	24.014	20.692
- Gerealiseerd resultaat	3.192	2.845
- Bestemmingsreserves	18.858	10.003
3.2 <i>Voorzieningen</i>	6.652	6.294
3.3 <i>Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer</i>	270.839	270.146
Onderhandse leningen van:		
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	270.822	270.108
- binnenlandse bedrijven	-	-
- overige binnenlandse sectoren	-	-
Door derden belegde gelden (legaten)	-	-
Waarborgsommen	17	37
Totaal vaste passiva	323.556	309.980
4. Vlottende passiva		
4.1 <i>Netto vlottende schulden met rente typische looptijd korter dan één jaar</i>	21.014	29.288
- overige schulden	12.137	13.581
- banksaldi	8.877	707
- overige kasgeldleningen	-	15.000
4.2 <i>Overlopende passiva</i>	10.261	13.283
- verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	6.977	5.172
- de van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	658	6.311
- Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	2.626	1.799

bedragen x € 1.000.-	2019	2018
Totaal vlottende passiva	31.275	42.570
Totaal generaal	354.831	352.549
	2019	2018
5. Gewaarborgde geldleningen	91.224	93.165
Idem, via achtervang WSW	404.402	379.080

Toelichting op de balans 31 december 2019

(bedragen x € 1.000)

1. Vaste activa

1.1 Immateriële vaste activa

	Boekwaarde 1-1-2019	Vermeer- dering	Afwaar- dering	Aflos- singen	Afschrij- vingen	Boekwaarde 31-12-2019
- Uitbreiding.kleedaccommodatie vv Wherevogels, gebouw	312				12	300
- Uitbreiding.kleedaccommodatie vv Wherevogels, installaties	50				7	43
- Onderzoekkosten parkeergarage voorkant stadhuis	-	130				130
- Vervangingsinvesteringen Spurd	-	333		13		320
Totaal	362	463	-	13	19	792

* De vervangingsinvestering Spurd werden in 2018 verantwoord onder de overige vorderingen, deze vordering is in 2019 conform BBV verplaatst naar de immateriële activa.

1.2 Materiële vaste activa

Activasoort	Boekwaarde 1-1-2019	Inves- teringen	Desinve- steringen	Afschrij- ving	Bijdrage derden	Afwaar- dering	Boekwaarde 31-12-2019
Gronden en terreinen	23.767	353		852			23.268
In erfpacht uitgegeven gronden	4.572	1.072		239			5.406
Bedrijfsgebouwen	98.588	4.261		4.230	63		98.556
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken en	47.632	3.569		1.506	19		49.677
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken mn (voor 2017)	23.157	-1.379		1.207			20.571
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken mn (vanaf 2017)	2.140	2.617		93	273		4.391
Vervoersmiddelen	2.326	795		437			2.684
Machines, apparaten en installaties	25.923	2.137		3.040			25.020
Overige materiële vaste activa en	6.651	1.247		837			7.061
Overige materiële vaste activa mn (voor 2017)	1.007			107			900
Overige materiële vaste activa mn (vanaf 2017)	437	46		79			403
Totaal	236.200	14.718	-	12.628	354	-	237.936

1.3 Financiële vaste activa

	Boekwaarde 1-1-2019	Vermeer- dering	Afwaar- dering	Aflos- singen	Afschrij- vingen	Boekwaarde 31-12-2019
Kapitaalverstrekkingen aan:						
Deelnemingen:						
- N.V. Houdstermaatschappij Alliander	6					6
- NV Bank voor Nederlandse Gemeenten	18					18
- Stadsverwarming Purmerend B.V.	18					18
- Agio aandelen Stadsverwarming Purmerend B.V.	38.264					38.264
- Aandelen H.V.C. Alkmaar	5					5
Leningen aan:						
- Woningbouwcorporaties	2.295			69		2.225
- Stadsverwarming Purmerend	8.000					8.000
Overige langlopende leningen aan:						
- Hypotheekverstrekkingen personeel	1.491			408		1.083
- Stimuleringsfonds Volkshuisvesting	17			1		16
- Startersleningen	1.678	759		214		2.223
- Duurzaamheidsleningen	124	241		32		333
- Openbare leeszaal en Bibliotheek	436			109		327
- Stichting concert- en cultuurpodium	3.988			193		3.795
- Rekening courant overeenkomst SVN	829	1.450		734		1.545
Totaal	57.168	2.450	-	1.760	-	57.858

2. Vlottende activa

2.1 Voorraden

	2019	2018
Grond- en hulpstoffen, gespecificeerd naar:		
- Magazijnvoorraad stadsbeheer	49	212
- Overige voorraden	88	146
	137	358
Onderhanden werk: bouwgronden in exploitatie genomen	35.935	37.667
- Af: Voorziening Bouwgrond in exploitatie	-58	-1.114
Totaal:	36.014	36.911

Bouwgronden in exploitatie:	Boekwaarde 1-1-2019	Vermeer- dering	Vermin- dering	Winst uitname	Boekwaarde 31-12-2019	Nog te maken kosten	Nog te verwachten opbrengst	Geraamd eind resultaat
Baanstee Noord	35.067	3.605	7.957	3.591	34.307	29.270	89.295	25.719
Kop van West	5.454	2.327	8.128	1.547	1.200	8.126	10.716	1.390
Brantjesstraat	84	19			103	230	783	451
Karekietpark	-701	399		302	-			-
Klein Where	-405	1.105	4	353	1.050	1.465	2.889	374
Weidevenne II	-1.833	1.169	60		-724	782		-58
Totaal	37.667	8.624	16.149	5.793	35.935	39.873	103.683	27.875

Specificatie verliesvoorziening bouwgrond in exploitatie

Complex	Stand 1-1-2019	Toe voeging	Vrijval	Stand 31-12-2019
Weidevenne II	-	58		58
Klein Where	1.114		1.114	-
Totaal	1.114	58	1.114	58

2.2 Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

	2019	2018
Soort vordering		
Vorderingen op openbare lichamen	8.618	9.910
- Uitzettingen in 's Rijksschatkist met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	-	-
Overige vorderingen	12.302	10.280
Voorziening debiteuren	-2.182	-2.123
Totaal	18.737	18.068

* De vervangingsinvestering Spurd werden in 2018 verantwoord onder de overige vorderingen, deze vordering is in 2019 conform BBV verplaatst naar de immateriële activa.

“De gemeente Purmerend heeft voor boekjaar 2019 bijdrage inzake de nieuwe regeling “ Specifieke Uitkering Sport “ aangevraagd bij het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. De besteding van deze gelden wordt via de SiSa-bijlage bij de jaarrekening 2019 van gemeenten verantwoord. De gemeente Purmerend maakt gebruik van een sportbedrijf. Er zijn op dit moment onzekerheden over de btw-positie van gemeentelijke sportbedrijven en de verwerkingwijze in de jaarrekening 2019 en de daarin opgenomen SiSa-bijlage. De onzekerheid is het gevolg van het feit dat de belastingdienst nog niet voor alle betrokken sportbedrijven en gemeenten standpunten heeft ingenomen over de btw-positie. Deze onzekerheid is bij de gemeente Purmerend niet van toepassing. Het sportbedrijf waar de gemeente Purmerend gebruik van maakt is een niet winst-beogende instelling. De gemeente Purmerend neemt geen voorafrek van BTW die aan het sportbedrijf is betaald in de aangifte van de BTW op gedurende 2019. Er is bij de gemeente Purmerend en het sportbedrijf derhalve geen onzekerheid ten aanzien van de btw-positie. ”.

Overzicht van het drempelbedrag schatkistbankieren

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		Verslagja 2019			
(1)	Drempelbedrag	1948			
		Kw. 1	Kw. 2	Kw. 3	Kw. 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	1.259	1.060	1.127	660
(3a)	= (1) > (2) Ruimte onder het drempelbedrag	689	888	820	1.288
(3b)	= (2) > (1) Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslag			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	259.712			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	259.712			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1)	= (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag 1948			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		Kw. 1	Kw. 2	Kw. 3	Kw. 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	113.266	96.416	103.726	60.750
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	1.259	1.060	1.127	660

2.3 Liquide middelen

	2019	2018
Kassaldi	9	20
Banksaldi	90	126
Kruisposten	-	-
Totaal	99	146

2.4 Overlopende activa

	2019	2018
- de van de Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	-	-
-overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	3.395	3.694
Totaal	3.395	3.694

3. Passiva

3.1 Eigen vermogen

	Saldo 1-1-2019	Bestemming resultaat vj	Toe voeging	Ont trekking	Saldo 31-12-2019
Algemene reserve	20.692	2.845	1.194	717	24.014
Egalisatiereserves	1.349		119	161	1.307
Bestemmingsreserves	8.655		13.796	4.899	17.552
Totaal	30.695	2.845	15.109	5.777	42.872

De uitgebreide specificatie en het verloop is opgenomen in de bijlage reserves.

3.2 Voorzieningen

	Saldo 1-1-2019	Toe voeging	Vrijval	Aan wending	Saldo 31-12-2019
a..Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's					
- Wachtgeldverplichtingen bestuurders	297	8		156	149
- Complex Weidevenne I	40		5	36	-
- Nota Prof	250				250
- Civiele procedure ITD Real Estate	50				50
- Kostenverhaal parkeren centrum	-	50			50
- Persleiding Rivierenlaan 281	-	25			25

	Saldo 1-1-2019	Toe voeging	Vrijval	Aan wending	Saldo 31-12-2019
- Voormalig grex Karekietpark	-	37			37
b. Onderhoudsegalisatie voorzieningen					
- de Purmaryn	105	87		74	118
- Dynamisch Reizigers Informatie Systeem (DRIS)	200			50	150
- Gemeentelijke gebouwen	2.634	887		519	3.002
- Brandweerkazerne	61	82		60	83
- Streekarchief Waterland	178	225		108	295
c. Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting					
- Afvalstoffenheffing	469	94		313	250
- Gemeentelijke watertaken	2.008	1.013		829	2.191
Totaal	6.294	2.508	5	2.145	6.652

Toelichting

a. Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's

- In 2019 is de vergoeding van vier voormalig wethouders verantwoord ten laste van deze voorziening. Het saldo per 31-12-2019 is voldoende om de verplichtingen van de huidige ex-bestuurders (2) te kunnen dekken.
- De voorziening complex Weidevenne I is in 2019 voor € 36.000 aangewend en de resterende € 5.000 is vrijgevallen omdat de werkzaamheden zijn afgerond.
- Overeenkomstig de BBV worden de bijdragen op basis van de nota Prof verantwoord onder de balanpost voorzieningen. In de afgesloten anterieure overeenkomsten is opgenomen dat de private initiatiefnemer op basis van het vastgestelde gemeentelijke beleid in de nota Planoverschrijdende ruimtelijke openbare faciliteiten een bijdrage doet ten behoeve van de gemeentebrede bovenwijkse voorzieningen en ruimtelijke ontwikkelingen, deze gelden zijn geormerkt en moeten specifiek besteed worden aan de bovenwijkse voorzieningen. In 2018 is er € 250.000 gedoteerd aan de voorziening.
- In de afgesloten Anterieure overeenkomst (AO) is opgenomen dat de exploitant (Privaat initiatiefnemer) een bijdrage is verschuldigd ter compensatie van het verloren gaan van een aantal openbare parkeerplaatsen.
- In de afgesloten Anterieure overeenkomst (AO + allonge) is opgenomen dat de exploitant (Privaat initiatiefnemer) een bijdrage is verschuldigd in de kosten verplaatsing persleiding op termijn.
- De grex Karekietpark is in 2019 financieel afgesloten. Voor de nog te maken kosten in 2020 op basis van het MPG2020 is een voorziening gevormd ten laste van het resultaat grex Karekietpark.
- De voorziening civiele procedure ITD Real estate BV is ingesteld om het eigen risico te dekken in geval van een civiele procedure wegens het vermeend onterecht weigeren van detailhandel in 2004 met ITD Real Estate BV. Het eigen risico betreft een bedrag van € 50.000. Eventuele verdere vermogensschade voor de gemeente is afgedekt d.m.v. een verzekering.

b. onderhoudsegalisatie voorzieningen

- De onderhouds- en egalisatievoorzieningen zijn getroffen ter gelijkmatige verdeling van de lasten over een aantal boekjaren en mede gebaseerd op meerjarige onderhoudsplannen uit Kraan. De onderhoudsegalisatie voorzieningen stoelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen.
- De voorziening DRIS is afgesplitst uit de voorziening openbaar vervoer voor een bedrag van € 500.000 en bestemd om de onderhouds en elektrakosten van de DRIS panelen voor een periode van 10 jaar te kunnen dekken. De voorziening bedraagt per 31 december 2019 € 150.000. Voor een komende periode van 3 jaar.

c. door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting

- De voorziening gemeentelijke watertaken is bedoeld om de fluctuaties in de onderhoudskosten aan het rioolstelsel en vanuit het Stedelijk Waterplan in Purmerend op te vangen. Er wordt uitgegaan van een kostendekkend tarief.
- De voorziening afvalstoffenheffing is bedoeld om de fluctuaties tussen de baten en lasten voor het inzamelen en verwijderen van afval op te vangen.

3.3 Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar

	Saldo 1-1-2019	Vermeer- deringen	Aflos- singen	Saldo 31-12-2019
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	270.108	28.000	27.286	270.822
Overige binnenlandse sectoren	-			-
Legaten	-			-
Waarborgsommen	37		20	17
Totaal	270.146	28.000	27.306	270.839

Uitsplitsing van de opgenomen onderhandse geldleningen

	Saldo 1-1-2019	Vermeer- deringen	Aflos- singen	Saldo 31-12-2019
Opgenomen geldleningen tbv concern	259.813	28.000	27.217	260.597
Opgenomen geldleningen tbv woningbouw	2.295		69	2.225
Opgenomen geldlening(en) tbv stadsverwarming purmerend	8.000			8.000
Totaal	270.108	28.000	27.286	270.822

De totale te betalen rente voor het jaar 2019 met betrekking tot de vaste schulden bedraagt € 5,0 miljoen.

De aflossingsverplichting in 2019 is voor de opgenomen geldleningen t.b.v. het concern € 27,2 miljoen, voor de opgenomen woningbouwleningen € 0,06 miljoen.

4. Vlottende passiva

4.1 Netto vlottende schulden met rentetypische looptijd korter dan één jaar

	2019	2018
Overige schulden	12.137	13.581
Banksaldi	8.877	707
Overige kasgeldleningen	-	15.000
Totaal	21.014	29.288

4.2 Overlopende passiva

	2019	2018
- verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	6.978	5.173
- de van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	658	6.311
- Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	2.626	1.799

	2019	2018
Totaal	10.262	13.284

Meerjarige uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel 2019

	Saldo 1-1-2019	Toe voeging	Aan wending	Saldo 31-12-2019
Af te rekenen subsidies MO	123			123
Lokaal achterstandenbeleid	-	474		474
Participatiebudget	1.039		1.036	3
Subsidie duurzaamheidsleningen	7			7
Pilot bij VVE's	26			26
Subsidie team economie	24			24
Proeftuin aardgasvrije wijken	5.092		5.092	-
Totaal	6.312	474	6.128	658

5. Waarborgen en garanties

	Aantal	Oorspr.	Percentage	2019	2018
Geldnemer	leningen	bedrag	borgstelling		
Maatschappelijke instellingen	1	541	100%	129	154
Sportverenigingen c.q. - stichtingen	8	631	100%	292	292
Stichting Wonen en Zorg	1	1.000	100%	200	250
Stadsverwarming	4	78.650	100%	69.320	71.186
HVC	1	608.087	3,5%	21.283	21.283
Totaal		688.909		91.224	93.165

Vanaf 2011 ontvangt de gemeente Purmerend een risicoprovisie voor de garantiestelling als aandeelhouder HVC. De garantiestelling betreft een totaalpakket voor alle aandeelhouders van in totaal € 608 miljoen aan geldleningen. De garantiestelling van de hoofdsom van leningen alsmede eventueel verschuldigde rente en boeterente indien HVC niet aan de verplichtingen voldoet. Purmerend heeft 3,5% van de aandelen hetgeen overeenkomt met een pakket afgerond op € 21,3 miljoen.

	2019	2018
De verstrekte waarborgen via het WSW bedraagt per einde van het jaar:	404.402	379.080

Per 31 december 2019 zijn het 54 gewaarborgde leningen. Hierbij wordt aangetekend dat de gemeente Purmerend en de Rijksoverheid ieder voor 50% garant staan voor deze leningen.

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN

A: Plichten

Dit betreft langlopende verplichtingen die samenhangen met opdrachten voor leveringen of opdrachten voor dienstverleningen. De kosten van dergelijke opdrachtverleningen rekenen we op basis van de jaarlijkse prestatiesals (exploitatie)lasten aan de jaren toe. Zie onderstaande tabel.

	Eind datum	Huur 2019	Huur verplichting 2020	Huur verplichting 2021 ev
Van Ijsendijkstraat 403 (1)	31-7-2028	115.236	115.236	1.104.342
Van Ijsendijkstraat 403 (2)	31-7-2028	71.753	71.753	687.637
Flevostraat 88	31-4-2021	41.612	41.612	96.956
Triton 72	1-11-2021	161.273	161.273	470.380
Rijksweg 7	31-12-2020	1.650	1.650	3300
Citerstraat 238	per maand opzegbaar	1.088	1.088	-
Genuahaven 49	31-12-2024	34.131	34.131	34.131
Overlanderstraat 132	31-12-2021	6.292	6.292	18.876
Waterlandlaan 81	14-1-2021	3.125	3.125	6.510
Gasinetstraat 74	30-11-2020	9.240	9.240	-
Trimpad 1	31-5-2019	4.883	-	-
Canberrastraat (Columbuz)			-	-
		450.284	445.400	2.422.132

B. Onderhoudsovereenkomsten en licenties

De gemeente Purmerend heeft diverse meerjarige overeenkomsten afgesloten voor het uitvoeren van onderhoud en licenties. Deze overeenkomsten zijn niet apart gekwantificeerd. De lasten zijn opgenomen in de begroting. Voor het vrijvallen van deze lasten moeten opzegtermijnen in acht worden genomen.

C. Periodieke subsidies

De gemeente Purmerend verleent een aantal periodieke subsidies. Voor het beëindigen en wijzigen van deze subsidies moeten we termijnen van redelijkheid in acht nemen. Hieruit kan een overbruggingsperiode vloeien. De periodieke subsidies zijn opgenomen in de programmabegroting.

2 Overzicht baten en lasten per programma en beleidsveld

Beleidsveld	Realisatie 2018			Primitieve begroting 2019			Begroting bijgesteld 2019			Realisatie 2019		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
BV011 Publieksdienstverlening	-6.433	4.962	-1.471	-5.859	2.973	-2.887	-6.242	4.129	-2.113	-6.315	4.519	-1.797
PGR01 Publieksdiensten	-6.433	4.962	-1.471	-5.859	2.973	-2.887	-6.242	4.129	-2.113	-6.315	4.519	-1.797
BV021 Kunst en cultuur	-7.770	1.460	-6.310	-7.959	1.297	-6.662	-7.992	1.297	-6.695	-8.066	1.465	-6.602
BV022 Sport en recreatie	-6.976	1.037	-5.939	-8.344	1.060	-7.284	-8.157	1.807	-6.350	-8.318	1.727	-6.591
BV023 Wijkmanagement	-781		-781	-810		-810	-808		-808	-788		-788
BV024 Jeugd	-23.194	157	-23.036	-23.885		-23.885	-23.717		-23.717	-26.459	104	-26.355
BV025 Onderwijs	-10.357	1.852	-8.505	-10.174	1.292	-8.881	-10.494	2.639	-7.855	-10.230	2.353	-7.877
BV026 Maatschappelijke ondersteuning	-34.763	1.440	-33.324	-37.137	1.407	-35.730	-37.859	1.310	-36.549	-37.517	1.566	-35.951
BV027 Werk en inkomen	-41.698	24.267	-17.430	-42.316	23.884	-18.432	-41.129	23.665	-17.464	-40.089	23.922	-16.167
PGR02 Samenleving	-125.539	30.213	-95.326	-130.624	28.940	-101.684	-130.157	30.719	-99.438	-131.467	31.137	-100.330
BV031 Wonen	-538	115	-423	-1.251	177	-1.074	-1.264	177	-1.087	-569	123	-446
PGR03 Wonen	-538	115	-423	-1.251	177	-1.074	-1.264	177	-1.087	-569	123	-446
BV041 Milieu	-10.194	11.805	1.611	-11.146	12.413	1.267	-10.952	12.594	1.643	-10.763	12.494	1.731
BV042 Duurzaamheid							-1.120	5.092	3.972	-1.232	5.465	4.233
PGR04 Milieu	-10.194	11.805	1.611	-11.146	12.413	1.267	-12.072	17.686	5.615	-11.995	17.958	5.963
BV051 Bereikbaarheid	-2.569	2.992	423	-2.672	2.289	-383	-2.839	2.567	-272	-3.001	2.551	-450